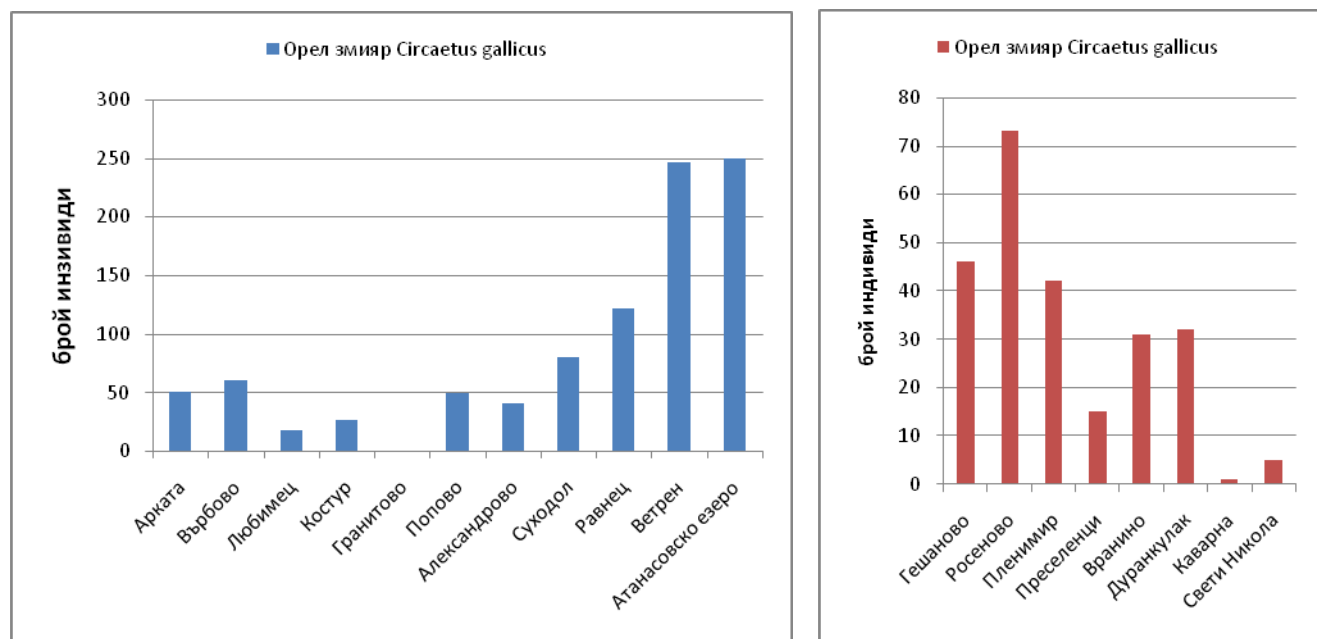

Орел змияр *Circaetus gallicus*

Визуално проучване на дневната миграция

Численост и фронт на миграцията през Южна България и Добруджа

По време на есенната миграция 2012 г. са установени да прелитат 943 индивида през Южна България и 248 индивида през Добруджа. Броят на досега установените орли змиари надвишава до сега известната прелитаща популация на вида по западно-черноморския прелетен път Виа Понтика. Орелът змияр е наблюдаван да мигрира на всички наблюдателни точки, като най-голям брой птици е установен на Атанасовско езеро в Южна България – 250 индивида, а най-малко - при Гранитово, по поречието на Тунджа – 1 индивид. В Добруджа най-голям брой орли змиари е установен на наблюдателната точка при село Росеново – 73 индивида. Като цяло прелетът на орела змияр през Южна България е относително съсредоточен в Бургаския район между Суходол и Бургас. От изток на запад броят на мигрантите постепенно намалява, като в района на Източните Родопи (Арката, Върбово) броят им отново нараства (фиг. 50). В Добруджа масов прелет на орли змиари е регистриран в Централна Добруджа, като на запад и изток броят на мигрантите постепенно намалява. В сравнение с 2011 г. на наблюдателните точки при Пленемир Гешаново са преминали по-голям брой орли змиари, докато на Дуранкулак броят на мигрантите се запазва приблизително същият.

А/ Южна България

Б/ Добруджа

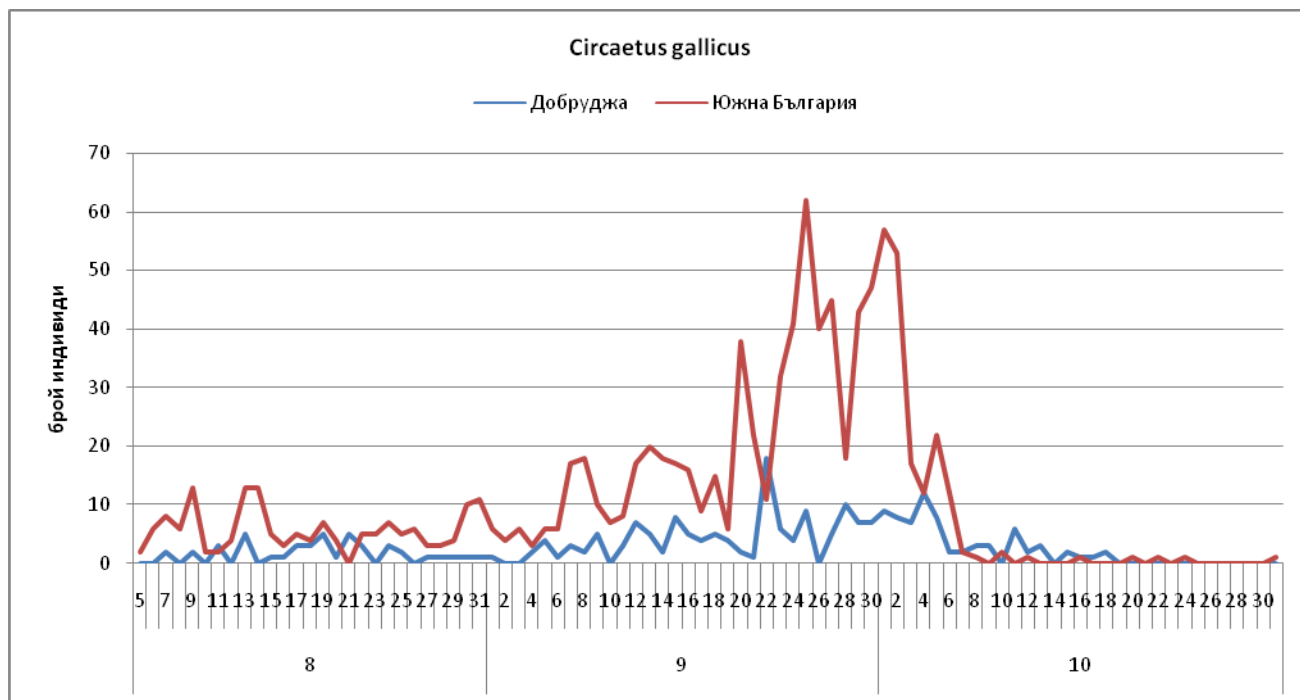
Фигура 50. Фронт на миграцията на орела змияр през есента на 2012 г.

Интензивност и динамика на прелета на вида в периода на изследването

Сезонна динамика

Основната част от орлите змиари са преминали над района на проучване в Източна България и Добруджа през септември (738 индивида). През август са отчетени 200, а през октомври - 255 индивида. Най-рано мигриращи орли змиари са регистрирани на наблюдателните точки Суходол и Арката (по 1 индивид) на 5.8.2012 г., а най-късно са наблюдавани на 31.10.2012 г. – 1 индивид на наблюдателната точка при Ветрен. Максимална дневна численост е отчетена на

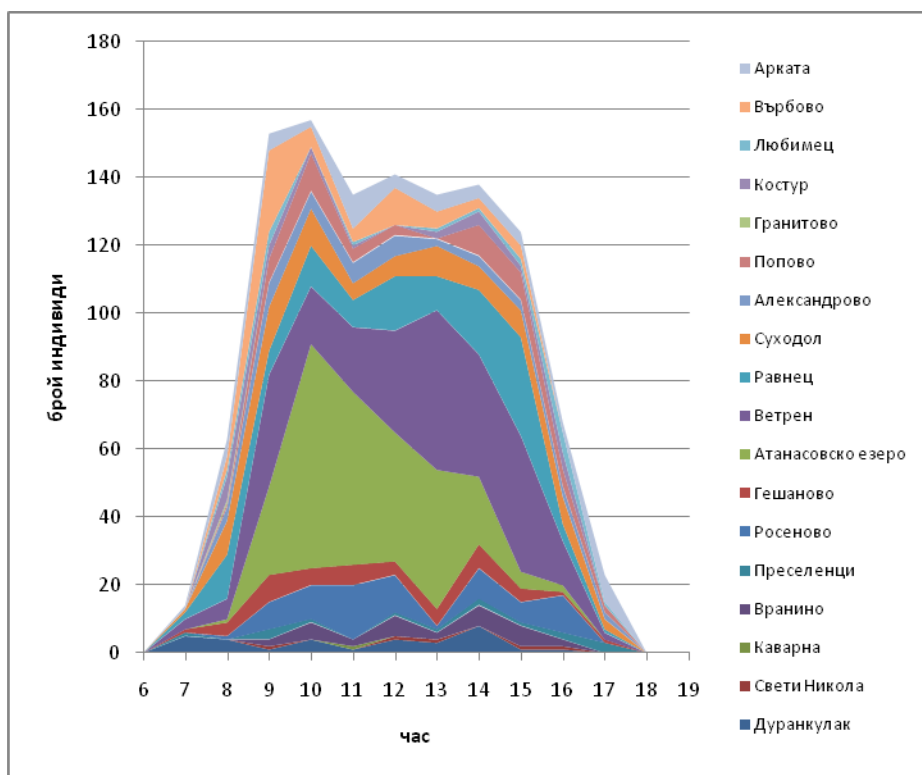
25.9.2012 г. на наблюдателната точка Атанасовско езеро – 40 индивида. Интензивния прелет на орела змияр започва около 6 август и продължава до 6 октомври. Максимална дневна численост за Южна България е отчетена на 25.9.2012 г. – 81 индивида. Те се преминали през наблюдателните точки Атанасовско езеро, Ветрен, Върбово и Арката, като на останалите наблюдателни точки не са регистрирани прелитащи орли змияри през този ден. В Добруджа максималната дневна численост общо за всички наблюдателни точки е отчетена на 22.9.2012 г. – 18 индивида. В този ден орел змияр не е регистриран единствено при Вранино.

Фигура 51. Сезонна динамика на прелета на орела змияр през есента на 2012 г.

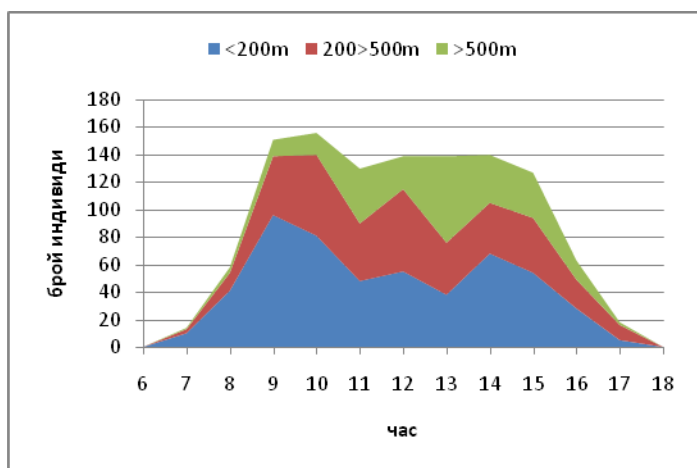
Дневна динамика

На базата на наблюденията на орела змияр на всички 18 наблюдателни точки може да се заключи, по време на есенна миграция прелетът на орела змияр е относително интензивен в целия период между 8 и 17 ч. (фиг. 52). В близки райони като Атанасовско езеро и Ветрен например се наблюдава зависимост в дневната динамика. При Атанасовско езеро прелетът е по-интензивен сутрин, а при Ветрен – следобед. Това е в подкрепа на тезата, че в района на Бургас с напредване на деня миграционните потоци се изместват от изток на запад, основно под влияние на източния вятър.

Фигура 52. Дневна динамика на прелета на орел змияр през есента на 2012г.

Независимо от времето през деня повечето орли змияри прелитат на височина под 200 м., като най-интензивен прелет в най-ниския височинен слой е между 9 и 10 ч. Още от 8 ч сутринта обаче се наблюдават отделни индивиди, прелитащи на височина между 200 и 500 м., а след 9 ч. – и на височина над 500 м. С напредване на деня нараства броя на птиците прелитащи на височина над 200 м, като след 16 ч. броят им рязко спада (фиг. 53).

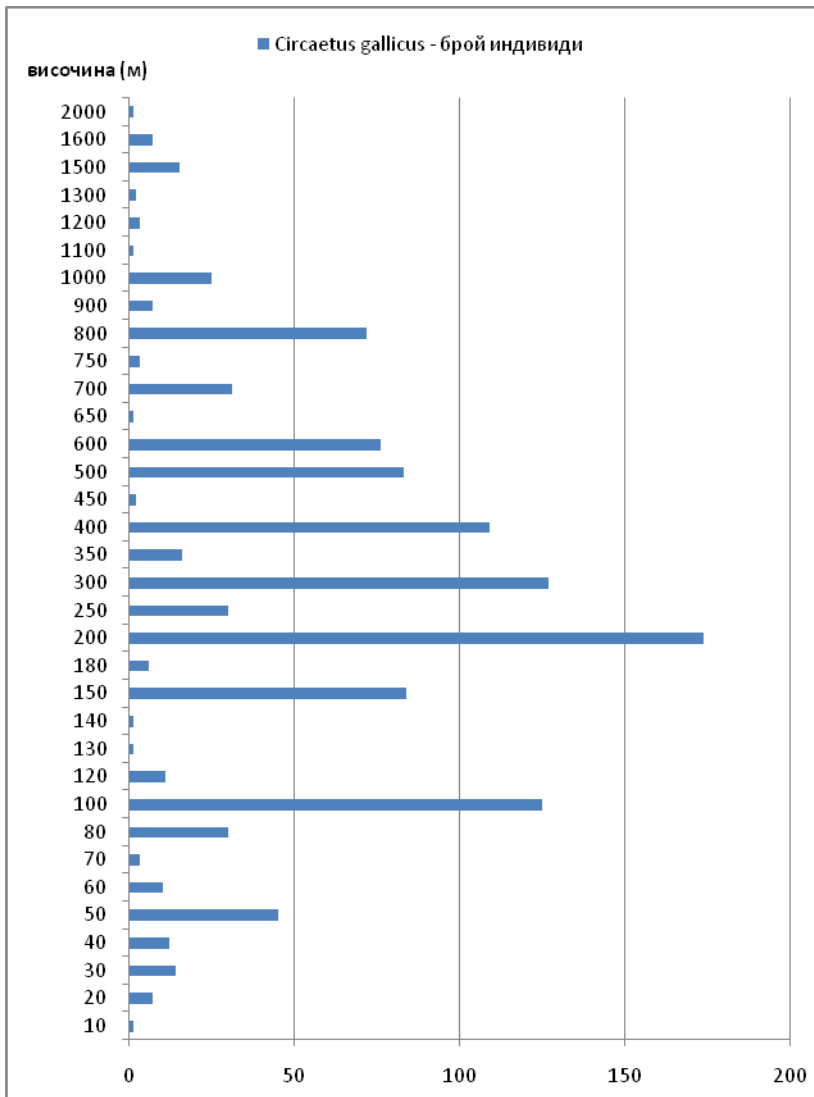

Фигура 53 Връзка между дневната динамика на прелета на орела змияр и височината на полета по време на есенна миграция 2012 г.

Височинно разпределение на прелитащите реещи птици По време на есенната миграция 2012 г. в Южна България и Добруджа орлите змияри са наблюдавани да прелитат на височина от 10 м до 2000 м, като най-много птици прелитат на височина около 200 м, 100м и 300 м. (фигура 54). На практика 21% от орлите змияри са прелетели на височина над 500 м, 32% - на височина между 200 и 500 м и 46% - на височина под 200 м.

Миграционни потоци

Основното направление на прелета на орела змияр в Добруджа е север – юг, като голям брой птици поддържат посока югозапад. При Дуранкулак направлението североизток – югозапад е основно при прелета на орела змияр. На западните точки – Росеново, Гешаново са регистрирани относително голям брой птици прелитащи в направление югоизток. В Южна България в Бургаския район (между Суходол и Атанасовско езеро) основното направление на прелета е североизток – югозапад. При Александрово то вече се променя на Север – юг и при всички наблюдателни точки до източните Родопи направлението на прелет север – юг се запазва.

Фигура 54. Височина на полета при орела змияр по време на есенната миграция 2012г.